

Hallituksen esitys Eduskunnalle Chilen kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Chilen välisen sosiaaliturvasopimuksen. Sopimus on allekirjoitettu maaliskuussa 1997. Sopimuksessa on määräykset eläkkeistä ja eläkeläisten sairaanhoidosta.

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta kolmantena seuraavan kuukauden ensimmäisenä

päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä perustuslailliset ja oikeudelliset vaatimukset, jotka ovat tarpeen tämän sopimuksen voimaantulolle.

Esitykseen liittyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Chile teki aloitteen Suomen ja Chilen välisen sosiaaliturvasopimuksen solmimisesta vuonna 1996. Chilellä oli vuonna 1990 kahdenvälinen sosiaaliturvasopimus vain Espanjan ja Argentiinan kanssa. Sen jälkeen Chile on aktiivisesti neuvotellut kahdenvälisistä sosiaaliturvasopimuksista. Chilen kanssa sopimuksen ovat tehneet muun muassa Ruotsi, Norja ja Tanska.

Chile on Suomen toiseksi tärkein vientimaa Etelä-Amerikassa ja suomalaisilla yrityksillä on tytäryhtiöitä Chilessä. Suomalaisyriyten sijoitusten perusteella Suomi on neljänneksi suurin ulkomainen sijoittaja Chilessä.

Chilessä asuu noin 130 Suomen kansalaista, joista osa on suomalaisten yritysten lähettämiä työntekijöitä perheenjäsenineen. Tällä hetkellä Suomessa asuu 107 Chilen kansalaista. Vuosina 1973—1977 Chilestä saapui Suomeen 182 pakolaista. Arvioiden mukaan 1980-luvun puoleenväliin mennessä heistä noin puolet oli palannut Chileen. Muuttoliikettä Suomen ja Chilen välillä on edelleen jokin verran.

Tarvetta sosiaaliturvasopimuksen tekemiseen Chilen kanssa on sen vuoksi, että Chilen ja Suomen sosiaaliturvajärjestelmissä on ulkomaalaisia koskevia rajoituksia.

Suomen ja Chilen kahdenvälinen sosiaaliturvasopimus koskee pääasiassa eläkkeitä. Sopimuksen perusteella toisen sopimuspuolen alueella asuville henkilöille voidaan myöntää ja maksaa eläkkeitä. Sopimuksessa on myös määräyksiä lähetetyistä työntekijöistä ja heidän perheenjäsenistään.

Chilen lakisääteinen eläketurva on siirtymävaiheessa, jonka aikana ovat voimassa uusi vuonna 1981 voimaan tullut yksilöllisiin säästö pääomiin perustuva eläkejärjestelmä ja sitä edeltänyt vanha järjestelmä, joka perustuu ammattilaitaisiin eläkejärjestelmiin. Eläkkeitä ei makseta ulkomaille ilman sosiaaliturvasopimusta.

Vuoden 1982 jälkeen työelämään tulleille uuteen järjestelmään liittyminen on pakollista. Yrittäjät voivat liittyä uuteen järjestelmään vapaaehtoisesti. Vanhan järjestelmän piirissä olevat voivat valita, liittyvätkö uuteen vai pysyvätkö vanhan järjestelmän pii-

rissä. Vuonna 1996 uuteen järjestelmään kuului noin viisi miljoonaa työntekijää ja vanhaan järjestelmään noin 300 000 työntekijää. Eläkkeensaajista 900 000 sai vuonna 1996 eläkkeen vanhasta järjestelmästä ja 200 000 uudesta järjestelmästä.

Työntekijät rahoittavat itse uuden järjestelmän mukaiset eläkkeensä. Pakollinen vanhuuseläkemaksu on kymmenen prosenttia palkasta määrättyyn enimmäismäärään asti. Suurempia maksuja työntekijä voi maksaa vapaaehtoisesti ja näin parantaa eläketurvaansa.

Vakuutusmaksuilla ja niiden tuotolla kartoitetaan työntekijän henkilökohtaista eläketiliä. Eläkkeen suuruus riippuu maksetuista vakuutusmaksuista ja niiden sijoittamisesta saadusta tuotosta. Eläkkeelle siirryttyään työntekijä voi nostaa eläkettä suoraan tililtään, ostaa tilille karttuneilla varoilla elinkoron vakuutusyhtiöstä tai yhdistää nämä vaihtoehdot.

Järjestelmän hallinnosta ja varojen sijoittamisesta vastaavat yksityiset eläkekassat. Kassojen reaalityöttövaatimus on neljä prosenttia. Hallintokulujaan varten ne perivät jäseniltä palvelumaksun. Henkilöt voivat puolestaan itse valita eläkekassan, jonka jäseneksi haluavat. Jäsenyyden voi halutessaan vaihtaa eläkekassasta toiseen.

Yksityisten eläkekassojen valvonnasta vastaa julkinen elin. Valvonnan kohteena ovat sekä vakuutettujen työntekijöiden tilit että eläkekassan taloudellinen toiminta. Eläkevarojen sijoitustoiminnasta on säädetty laissa.

Yleinen vanhuuseläkeikä on miehillä 65 ja naisilla 60 vuotta. Eläkkeen voi myös ottaa varhennettuna, jos eläkepääomaa on karttunut määrätty vähimmäismäärä. Eläkkeen ottamista voi myös vapaasti myöhentää.

Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen vakuutusmaksu on keskimäärin kolme prosenttia palkasta. Työntekijä maksaa vakuutusmaksun itse. Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää täytenä tai osaeläkkeenä. Täysi eläke myönnetään, jos työkyky on alentunut vähintään kahdella kolmanneksella, ja osaeläke, jos työkyky on alentunut yli puolella, mutta vähemmän kuin kahdella kolmanneksella. Täysi eläke on 70 prosenttia ja osaeläke 50 prosenttia työkyvyttömyyttä edeltäneiden kymmenen vuoden keskipalkasta. Jos

vakuutusaikaa on vähemmän kuin kymmenen vuotta, lasketaan eläke koko vakuutajan keskipalkasta.

Perhe-eläke maksetaan naisleskelle, työkyvyttömälle miesleskelle ja edunjäntäjän alle 18-vuotiaalle lapselle. Eläkettä maksetaan myös edunjäntäjän lapsen äidille, vaikka tämä ei olisi ollut naimisissa edunjäntäjän kanssa. Eläkettä voidaan maksaa myös edunjäntäjän vanhemmille, jos edunjäntäjä vastasi heidän elatuksestaan. Leskeneläke on 50 prosenttia edunjäntäjän työkyvyttömyyseläkkeen määrästä, jos myös lapsille maksetaan eläkettä. Lapseneläke on 15 prosenttia edunjäntäjän työkyvyttömyyseläkkeen määrästä.

Valtio takaa kaikille uuteen järjestelmään kuuluville vähimmäiseläkkeen. Eläke on suuruudeltaan noin 25 prosenttia maan keskipalkasta. Vähimmäiseläke maksetaan siltä osin kuin karttunut eläke muuten jäisi sitä pienemmäksi. Tällä hetkellä vähimmäiseläke on 125 Yhdysvaltain dollaria eli noin 600 markkaa kuukaudessa. Vähimmäismääräisen vanhuuseläkkeen saamiseksi vakuutetun on täytynyt maksaa maksuja järjestelmään 20 vuoden ajan. Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen vähimmäismäärän saamiseksi riittää, että maksuja on maksettu kymmenen vuotta.

Vanhoiden eläkejärjestelmien hallinnosta vastaa nykyisin keskitetysti sosiaaliturvalaitos Instituto de Normalización Previsional (INP). Työntekijän vanhuuseläkkeen tavoitetaso on enimmillään 70 prosenttia viiden viimeisen vuoden keskiansiosta 30 vakuutusvuoden jälkeen. Eläkeikä on miehillä 65 ja naisilla 60 vuotta. Eläkkeen saamiseksi edellytetään vähintään kymmenen vuoden vakuutusmaksuaikaa. Järjestelmistä maksetaan myös työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä. Eläkkeet rahoitetaan työntekijämaksuin. Koska valtaosa vakuutetuista on siirtynyt uuteen järjestelmään, joutuu valtio kuitenkin nykyisin rahoittamaan suurimman osan maksuissa olevista eläkkeistä.

Työntekijät maksavat palkastaan seitsemän

prosenttia sairaanhoitomaksua. Sairaanhoitoa ylläpidetään sekä julkisessa että yksityisessä järjestelmässä. Henkilö voi valita kumpaan järjestelmään haluaa maksaa maksuja. Chilestä eläkettä saavilla eläkeläisillä on oikeus Chilen sairaanhoitoetuksiin. Myös eläkeläiset maksavat sairaanhoitomaksua.

2. Taloudelliset vaikutukset

Vuonna 1997 Chilessä asuville eläkkeensaajille maksettiin 16 työeläkettä yhteismäärältään 654 000 markkaa. Useimmat näistä eläkkeensaajista ovat Suomen kansalaisia, joille työeläke maksetaan rajoituksetta ulkomaille myös ilman sosiaaliturvasopimusta. Sopimus lisännee jonkin verran työeläkejärjestelmän kustannuksia, koska eläke voidaan maksaa sopimuksen perusteella Chileen Suomessa työskentelelle muulle kuin Suomen kansalaiselle ilman Eläketurvakeskuksen lupaa.

Chileen maksettiin vuonna 1997 kansaneläkettä kuudelle eläkkeensaajalle yhteismäärältään 93 000 markkaa. Sopimuksesta aiheutuvat lisäkustannukset kansaneläkejärjestelmälle jäävät vähäisiksi, kun otetaan huomioon Suomen ja Chilen välillä liikkuvien henkilöiden määrä sekä työeläkkeen ja ulkomailta saadun eläkkeen kansaneläkettä vähentävä vaikutus.

Sopimuksen johdosta eläkeläisten sairaanhoitoetuksista ei aiheudu lisää kustannuksia, koska Suomessa asuvilla eläkeläisillä on oikeus sairaanhoitoetuksiin myös kansallisen lainsäädännön perusteella.

3. Asian valmistelu

Ehdotusta on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelussa on käytetty sosiaalivakuutuslaitosten asiantuntija-apua.

Sopimusneuvottelut aloitettiin vuonna 1996. Sopimustekstistä sovittiin lopullisesti kirjeenvaihdolla helmikuussa 1997 ja sopimus allekirjoitettiin maaliskuussa 1997.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Chilen kanssa tehdyn sopimuksen sisältö

Sopimus on jaettu viiteen osaan, joista ensimmäinen käsittää yleiset määräykset (1—5 artiklat). Toisessa osassa ovat sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat määräykset (6—10 artiklat). Kolmannessa osassa ovat erityismääräykset, jotka koskevat eri etuusryhmiä (11—15 artiklat). Neljännen osan erinäiset määräykset (16—25 artiklat) koskevat sopimuksen toimeenpanoon ja soveltamiseen liittyviä asioita. Sopimuksen viidennessä osassa ovat siirtymä- ja loppumääräykset (26—28 artiklat).

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet.

2 artikla. Artiklassa määrätään kummankin sopimuspuolen osalta lainsäädäntö, johon sopimusta sovelletaan. Sopimuksen soveltamis- alaan kuuluvat vastavuoroisesti eläkkeet. Lisäksi määrätään eläkeläisten oikeudesta sairaanhoitoetuuksiin. Suomen osalta sopimus koskee kansaneläkejärjestelmää, työeläkejärjestelmää, eläkeläisten sairaanhoitoetuuksia sekä työnantajan kansaneläkemaksua. Chilen osalta sopimusta sovelletaan sekä uutta että vanhaa vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkejärjestelmää koskevaan lainsäädäntöön sekä lisäksi eläkeläisten sairaanhoitoetuuksia koskevaan lainsäädäntöön.

3 artikla. Artiklassa määrätään henkilöpiiri, johon sopimusta sovelletaan. Sopimusta sovelletaan henkilöihin, jotka kuuluvat tai ovat kuuluneet 2 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön piiriin sekä henkilöihin, jotka ovat näiden perheenjäseniä tai edunsaajia.

4 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimuspuolten kansalaisia, pakolaisia ja valtiottomia henkilöitä sekä henkilöitä, jotka johtavat oikeutensa edellä mainituista henkilöistä, kohdellaan yhdenvertaisesti, kun on kysymys Suomen tai Chilen lainsäädännön mukaisia etuuksia koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista.

5 artikla. Artiklassa määrätään eläkkeinä myönnettyjen rahasuoritusten maksamisesta ulkomaille. Niiden maksamista ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa sen vuoksi, että etuudensaaja asuu toisen sopimuspuolen alueella. Myös kolmannessa valtiossa asuville sopimuspuolten kansalaisille maksetaan eläkkeitä, jos eläkkeen maksaval-

la sopimuspuolella on kolmannen valtion kanssa sosiaaliturvasopimus tai vastaava järjestely.

Näistä periaatteista on kuitenkin poikkeuksia. Esimerkiksi sopimuksen 12 artiklassa määrätään, että sopimuksen perusteella kansaneläkettä ja perhe-eläkelain mukaista eläkettä voidaan maksaa vain Suomessa tai Chilessä asuville Suomen tai Chilen kansalaisille.

Artiklan 3 kappaleen mukaan Suomen työttömyyseläkettä, osa-aikaeläkettä ja eläkkeensaajien asumistukea ei makseta ulkomaille.

6 artikla. Artiklassa määrätään, että henkilö kuuluu sen maan lainsäädännön piiriin, jossa hän työskentelee tai toimii yrittäjänä. Kun on kysymys sosiaaliturvaetuuksista, joiden saamiseksi ei edellytetä työskentelyä, henkilö kuuluu asuinvaltion lainsäädännön piiriin.

7 artikla. Artiklassa määrätään poikkeuksista 6 artiklan mukaiseen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevaan pääsääntöön. Työntekijä, joka lähetetään tilapäisesti työskentelemään toisen sopimuspuolen alueelle, voi pysyä lähtömaan sosiaaliturvajärjestelmän piirissä enintään kolme vuotta. Esimerkiksi suomalainen työntekijä voidaan lähettää työhön chileläiseen emo-, tytär tai sisaryhtiöön ilman poikkeuslupamenettelyä. Jos tilapäinen työskentely jatkuu kauemmin kuin kolme vuotta, voivat sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset tai niiden valtuuttamat toimielimet 8 artiklan perusteella sopia, että työntekijä edelleen kuuluu lähtömaan lainsäädännön alaisuuteen.

Artiklan 2 kappaleen mukaan merimiesten sosiaaliturva määräytyy sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, kumman sopimuspuolen lippua alus käyttää.

Artiklan 3 kappaleessa määrätään diplomaattisen edustuston ja konsuliedustuston henkilökunnan sosiaaliturvan määräytymisestä. Artiklan määräysten mukaisesti diplomaattisen edustuston ja konsuliedustuston jäsenet kuuluvat lähettäjamaan lainsäädännön piiriin. Diplomaattiedustuston niin sanottu paikalta palkattu hallinnollinen ja tekninen henkilökunta sekä palveluskunta samoin kuin konsuliviranomaisen toimihenkilöt ja palveluskunta sen sijaan kuuluvat asemamaan sosiaaliturvan piiriin. Heillä on kui-

tenkin halutessaan mahdollisuus kuuden kuukauden kuluessa työskentelyn alkamisesta valita myös lähettäjään sosiaaliturvalainsäädännön piiriin kuulumisen edellyttäen, että he ovat lähettäjään kansalaisia.

Sopimuspuolen toisen sopimuspuolen alueelle lähettämät virkamiehet ja sellaisina pidettävät henkilöt kuuluvat lähettäjään sosiaaliturvan piiriin.

8 artikla. Artiklassa määrätään, että toimivaltaiset viranomaiset tai näiden valtuuttamat laitokset voivat sopia poikkeuksia sovellettavaa lainsäädäntöä koskeviin määräyksiin.

9 artikla. Artiklassa määrätään, että lähetetyn työntekijän, diplomaattisen edustuston ja konsuliedustuston jäsenen sekä virkamiehen mukana seuraavat ja samassa taloudessa asuvat perheenjäsenet kuuluvat saman lainsäädännön piiriin kuin työntekijä.

Edellä mainittua ei kuitenkaan sovelleta, jos perheenjäsen oman työskentelynsä perusteella kuuluu toisen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin.

10 artikla. Artiklan mukaan työhön ja siitä saatuihin tuloihin liittyvät vakuutusmaksut maksetaan vain yhteen maahan. Työntekijää tai yrittäjää koskevat vakuutusmaksut maksetaan sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, jonka piiriin hän kuuluu.

11 artikla. Artiklan mukaan henkilöllä, joka saa eläkettä Suomen tai Chilen lainsäädännön mukaisesti ja joka asuu toisen sopimuspuolen alueella, on oikeus sairaanhoitoetuuksiin samoin ehdoin kuin asuinmaan lainsäädännön piiriin kuuluvilla eläkeläisillä. Suomen osalta sairaanhoitoetuudella sopimuksessa tarkoitetaan Suomen julkisen terveydenhuoltojärjestelmän mukaisia palveluja ja sairausvakuutuslain perusteella maksettavia sairaanhoitokorvauksia.

Chilen osalta sairaanhoitoetuudella tarkoitetaan Chilen lainsäädännön mukaisia sairaanhoitoetuksia. Sopimusmääräyksen perusteella Suomesta Chileen muuttavalla eläkeläisellä on sama oikeus sairaanhoitoetuksiin kuin chileläisellä eläkeläisellä. Samoin velvollisuus maksaa Chilen sairaanhoitomaksua koskee Suomesta Chileen muuttavaa eläkeläistä. Chilestä Suomeen muuttavalla eläkeläisellä on oikeus sairaanhoitoetuksiin myös Suomessa asumisen perusteella.

12 artikla. Artiklassa määrätään Suomessa tai Chilessä asuvan Suomen tai Chilen kansalaisen oikeudesta kansaneläkelain tai perhe-eläkelain mukaiseen eläkkeeseen ja tällaisen eläkkeen maksamisesta. Artiklan mu-

kaan henkilöllä on oikeus vanhuuseläkkeeseen, jos hän 16 vuotta täytettyään on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään kolme vuotta. Lisäksi henkilöllä on oikeus perhe-eläkelain mukaiseen leskeneläkkeeseen tai lapseneläkkeeseen, jos sopimuksen määräämät kansalaisuus- ja asumisaikavaatimukset täyttyvät. Artiklan 3 kappaleen mukaan vanhuuseläkkeen ja leskeneläkkeen määrä riippuu Suomessa asuttujen vuosien lukumäärästä.

13 artikla. Artiklassa määrätään Chilessä täytettyjen vakuutuskausien huomioon ottamisesta. Näillä määräyksillä voi olla merkitystä määrättäessä Suomen työeläkejärjestelmän työttömyyseläkettä tai osa-aikaeläkettä.

Sellaisen eläkkeen, jota määrättäessä otetaan huomioon aika eläketapahtumasta eläkeiän täyttymiseen (tuleva aika), saamiseksi edellytetään aina, että henkilö on ollut eläketapahtumavuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kalenterikuukautta Suomen työeläkelainsäädännön alaisessa työssä.

Artiklan 2 kappaleessa määrätään, että jos henkilö ei täytä Suomen työeläkejärjestelmässä olevaa viiden vuoden asumisaikavaatimusta, joka myös koskee oikeutta tulevan ajan eläkkeeseen, huomioon otetaan henkilön työskentelykaudet Chilessä ja rinnastetaan ne asumisaikaan Suomessa.

14 artikla. Artiklassa määrätään Suomessa täytettyjen vakuutuskausien huomioon ottamisesta tilanteissa, joissa Chilen lainsäädäntö edellyttää tiettyjen vakuutuskausien täyttymistä, jotta henkilö saavuttaisi, säilyttäisi tai sais uudelleen oikeuden vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-eläkkeeseen.

Uuden järjestelmän mukaisen vähimmäismääräisen vanhuuseläkkeen saamiseksi vakuutetun on täytynyt maksaa vakuutusmaksuja 20 vuoden ajan. Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen sekä vanhan järjestelmän mukaisen eläkkeen vähimmäismäärän saamisen edellytys on, että maksuja on maksettu kymmenen vuoden ajalta. Esimerkiksi jos henkilö on työskennellyt Chilessä kahdeksan vuotta ja Suomessa kaksi vuotta, voidaan työskentelykaudet Suomessa laskea yhteen Chilen vakuutusmaksukausien kanssa, jolloin työkyvyttömyyseläkkeen vakuutuskausia koskeva ehto täyttyy. Jos henkilö lisäksi täyttää Chilen lainsäädännön määrittelemät muut edellytykset, hänellä on oikeus vähimmäismääräiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen Chilestä.

15 artikla. Artiklassa määrätään Chilen lainsäädännön soveltamisesta. Artiklan 1 kappaleen mukaan Chilessä eläke rahoitetaan varoilla, jotka eläkekassan jäsen maksaa omalle eläketililleen. Valtio takaa kuitenkin vähimmäiseläkkeen, jos tilin varat eivät riitä rahoittamaan eläkettä. Henkilöllä on tällöin oikeus 14 artiklan mukaisesti lukea hyväksyen myös Suomessa täytetyt vakuutuskauDET saadakseen oikeuden vähimmäismääräiseen vanhuus-, työkyvyttömyys tai perhe-eläkkeeseen.

Artiklan 2 kappaleen mukaan Suomen lainsäädännön mukaan eläkettä saava henkilö rinnastetaan Chilen vanhan eläkejärjestelmän mukaiseen eläkeläiseen, kun määrätään oikeudesta Chilen uuden järjestelmän mukaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

Artiklan 3 kappaleen mukaisesti Chilen uuden eläkejärjestelmän piiriin kuuluva työntekijä, joka asuu Suomessa, voi pysyä Chilessä vakuutettuna maksamalla vapaaehtoisesti Chilen vakuutusmaksuja kuten yrittäjä. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta henkilön velvollisuuteen olla vakuutettu ja maksaa vakuutusmaksuja Suomessa.

Artiklan 4 kappaleessa määrätään, että Chilen vanhaan eläkejärjestelmään kuuluvalla henkilöllä on oikeus laskea hyväksyen kaudet Suomessa 14 artiklan mukaisesti olakseen oikeutettu eläke-etuuksiin. Järjestelmän mukaisen eläkkeen saamiseksi edellytetään vähintään kymmenen vuoden vakuutusmaksuaikaa.

Artiklan 5 kappaleen mukaan 1 ja 4 kappaleessa tarkoitetuissa tilanteissa toimivaltainen laitos määrittelee eläkkeen määrän ikään kuin kaikki vakuutuskauDET olisi täytetty Chilen lainsäädännön mukaisesti. Eläke kuitenkin maksetaan osuutena, joka lasketaan suhteuttamalla Chilen lainsäädännön mukaan täytetyt vakuutuskauDET Suomessa ja Chilessä täytettyyn kokonaisvakuutus aikaan.

Artiklan 6 kappaleessa määrätään, että Suomen lainsäädännön mukaan eläkettä saava henkilö rinnastetaan Chilen vanhan eläkejärjestelmän piiriin kuuluvaan henkilöön. Chilen vanhan eläkejärjestelmän mukaan eläke maksetaan vain henkilölle, joka on työssä eläkkeelle jäämiseen saakka. Jos henkilö saa eläkettä Suomen lainsäädännön mukaan, säilyttää hän eläkeoikeutensa Chilessä ja hänellä on tämän määräyksen perusteella oikeus eläkkeeseen, vaikka hän ei työskentelisiäkään Chilessä vanhuuseläkeikään saakka.

16—25 artikla. Näissä artikloissa määrätään sopimuksen soveltamisessa noudatettavista periaatteista, lääkärintarkastuksista, sopimusta soveltavien laitosten ja viranomaisten yhteydenpidosta sekä määräajoista.

26—28 artikla. Artikloissa määrätään sopimukseen ajalliseen ulottuvuuteen ja voimaantuloon liittyvistä kysymyksistä.

2. Voimaantulo

Sopimus tulee 28 artiklan mukaan voimaan sitä kuukautta kolmantena seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännössään tämän sopimuksen voimaantulolle asetetut edellytykset.

Laki sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä on tarkoitus saattaa voimaan asetuksella samana ajankohtana kuin sopimus.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksessa on määräyksiä, jotka poikkeavat voimassa olevasta sosiaaliturvalainsäädännöstä. Tällaisia ovat sopimuksen 5, 6, 12, 13 ja 22 artiklan määräykset. Sopimuksen 20 artiklan määräykset merkitsevät poikkeusta Suomen sisäisestä veroja ja maksuja koskevasta lainsäädännöstä.

Sopimuksen 23 artiklan mukaan sopimuspuolten viranomaiset ja laitokset voivat sopimusta soveltaessaan käyttää sopimuspuolten virallisia kieliä sekä englannin kieltä. Tämä sopimusmääräys merkitsee viranomaisten ja virkamiesten kannalta uutta velvollisuutta, joka on Suomen osalta ristiriidassa kielilain (148/1922) ja valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (149/1922) säännösten kanssa sekä Ahvenanmaan maakunnan osalta itsehallintolain (1144/1991) 36—43 §:n kielisäännösten kanssa.

Koska sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä on Eduskunnan hyväksyminen tältä osin tarpeellinen.

4. Säättämisjärjestys

Sopimuksen 23 artiklan määräys asiakirjoissa käytettävästä kielestä on ristiriidassa Ahvenanmaan itsehallintolain kielisäännös-

ten kanssa. Tämä merkitsee, että sopimuksen voimaansaattaminen Ahvenanmaalla itsehallintolain 69 §:n mukaan edellyttää perustuslainsäätämismenettelyssä säädettyä lakia, joka Ahvenanmaan maakuntapäivien on lisäksi hyväksyttävä.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että eduskunta hyväksyisi ne Santiagossa 7 päivänä maaliskuuta 1997 Suomen tasavallan ja Chilen tasavallan välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnassa hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Chilen kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Santiagossa 7 päivänä maaliskuuta 1997 Suomen tasavallan ja Chilen tasavallan välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri
Sinikka Mönkäre

**SOPIMUS
SOSIAALITURVASTA SUOMEN
TASAVALLAN JA
CHILEN TASAVALLAN VÄLILLÄ**

Suomen tasavallan hallitus ja Chilen tasavallan hallitus jäljempänä "sopimuspuolet"

toivomuksenaan säännellä valtioiden väliset suhteet sosiaaliturvan alalla, ovat sopineet seuraavasta:

I OSA

Yleiset määräykset

1 artikla

Määritelmät

1. Tässä sopimuksessa
 - a) "Lainsäädäntö" tarkoittaa lakeja, asetuksia ja määräyksiä, jotka koskevat 2 artiklassa mainittuja sopimuspuolten sosiaaliturvajärjestelmien aloja.
 - b) "Toimivaltainen viranomainen" tarkoittaa Suomen osalta sosiaali- ja terveystieteiden ja Chilen osalta työ- ja sosiaaliministeriötä.
 - c) "Laitos" tarkoittaa viranomaista tai laitosta, jolle kuuluu tämän sopimuksen 2 artiklassa mainitun lainsäädännön täytäntöönpano.
 - d) "Toimivaltainen laitos" tarkoittaa laitosta, jolle kuuluu sovellettavan lainsäädännön mukaisten etuuksien myöntäminen.
 - e) "Etuus" tarkoittaa kaikkia tämän sopimuksen 2 artiklassa mainitun lainsäädännön mukaisia rahasuorituksia tai muita etuuksia mukaan lukien kaikki sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti kyseiseen etuuteen maksettavat lisät tai korotukset, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä.
 - f) "Vakuutuskausi" tarkoittaa työskentelykausia työntekijänä tai yrittäjänä, maksu- tai asumiskausia siten kuin ne on määritelty tai tunnustettu vakuutuskausi siinä lainsäädännössä, jonka mukaisesti ne on täytetty tai niitä pidetään täytettyinä, samoin kuin kaikkia vastaavia kausia, jotka sopimuspuolen lainsäädännössä rinnastetaan vakuutuskausi-

**CONVENIO DE SEGURIDAD SOCIAL
ENTRE
LA REPUBLICA DE FINLANDIA
Y
LA REPUBLICA DE CHILE**

El Gobierno de la República de Finlandia y el Gobierno de la República Chile, en adelante las Partes

Animados por el deseo de regular las relaciones entre los dos Estados en materia de Seguridad Social, han convenido lo siguiente:

TITULO 1

DISPOSICIONES GENERALES

ARTICULO 1

DEFINICIONES

1. - Para los fines de este Convenio:
 - a) "Legislación", significa las leyes, decretos y reglamentos relativos a los sistemas de seguridad social de las Partes, especificada en el artículo 2 de este Convenio.
 - b) "Autoridad Competente", significa respecto de Finlandia, el Ministerio de Asuntos Sociales y de Salud y, en relación con Chile, el Ministro del Trabajo y Previsión Social.
 - c) "Institución", significa la autoridad u organismo responsable de aplicar la legislación especificada en el artículo 2 de este Convenio.
 - d) "Institución Competente", significa el organismo responsable de otorgar las prestaciones conforme a la legislación aplicable.
 - e) "Beneficio", significa cualquier pago en efectivo u otra prestación conforme a la legislación definida en el artículo 2 de este Convenio, incluido cualquier monto, aumento o suplemento adicional que deba pagarse además de este beneficio conforme a la legislación de una Parte, salvo disposición en contrario.
 - f) "Período de Seguro", significa todo período de trabajo o de trabajo independiente, de imposiciones o residencia, definido o reconocido como período de seguro en la legislación bajo la cual se haya cumplido, así como cualquier período considerado por dicha legislación como equivalente a un período de seguro.

siin.

g) "Asuminen" tarkoittaa Suomen osalta, että henkilöllä on varsinainen asunto ja koti Suomessa ja että hän pääasiallisesti oleskelee Suomessa, ja Chilen osalta Chilen lainsäädännössä määriteltyä asumista.

h) "Perheenjäsen" tarkoittaa Suomen osalta puolisoa ja alle 18-vuotiaita lapsia sekä seläistä alle 25-vuotiaasta lasta, joka opiskelee päätoimisesti tai on ammatillisessa koulutuksessa, ja Chilen osalta henkilöä, jota pidetään perheenjäsenenä sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

i) "Työntekijä" tarkoittaa Suomen osalta henkilöä, joka on työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön alainen työntekijä, ja Chilen osalta jokaista henkilöä, joka on työnantajan palveluksessa alaisuus- ja riippuvuussuhteessa samoin kuin henkilöä, jota pidetään työntekijänä sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

j) "Yrittäjä" tarkoittaa Suomen osalta henkilöä, joka on työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön alainen yrittäjä, ja Chilen osalta jokaista henkilöä, joka harjoittaa omaa toimintaa ja saa siitä tuloja.

2. Muilla tässä sopimuksessa käytetyillä käsitteillä ja ilmaisuilla on se merkitys, joka niille on annettu kyseisen sopimuspuolen sovellettavassa lainsäädännössä.

2 artikla

Sovellettava lainsäädäntö

1. Tätä sopimusta sovelletaan lainsäädäntöön, joka koskee

A. Suomen osalta

a) kansaneläkejärjestelmää ja työeläkejärjestelmää

b) eläkeläisten sairaanhoitoetuuksia mukaan lukien sairausvakuutuslain perusteella maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen terveydenhuoltojärjestelmän palvelut

c) työnantajan sosiaaliturvamaksua kansaneläkemaksun osalta.

g) "Residencia", significa con respecto a Finlandia, que la persona es residente permanente, tiene su hogar en Finlandia y permanece principalmente en ese país y en relación con Chile, el significado que le asigna la legislación de Chile.

h) "Miembro de familia", significa con respecto a Finlandia, el o la cónyuge y cualquier menor de 18 años, así como menores de 25 años que sean alumnos con jornada completa o alumnos que reciban formación profesional y, en relación con Chile, toda persona que tenga dicha calidad en conformidad con la legislación aplicable.

i) "Trabajador Dependiente", significa con respecto a Finlandia, una persona que tiene una ocupación conforme a la legislación relativa al Plan de Pensiones de Trabajo y, en relación con Chile, toda persona que está al servicio de un empleador bajo un vínculo de subordinación y dependencia, así como aquella que se considere como tal por la legislación aplicable.

j) "Trabajador Independiente", significa con respecto a Finlandia, una persona que trabaja en forma independiente conforme a la legislación relativa al Plan de Pensiones de Trabajo y, en relación con Chile, toda persona que ejerce una actividad por cuenta propia por la cual percibe ingresos.

2. - Los demás términos y expresiones utilizados en este Convenio tienen el significado que les atribuye la legislación aplicable.

ARTICULO 2

LEGISLACION APLICABLE

1. El presente Convenio se aplicará a la legislación que rige:

A) En relación con Finlandia

a) El Plan Nacional de Pensiones y el Plan de Pensiones de Trabajo;

b) Las prestaciones de atención de salud para pensionados, incluidos los reembolsos por gastos médicos conforme a la Ley de Seguro de Enfermedad y Servicios de Atención de Salud Pública;

c) Las cotizaciones previsionales del empleador en relación con la cotización para la Pensión Nacional.

B. Chilen osalta

a) uutta yksilöllisiin säästöpääomiin perustuvaa vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkejärjestelmää

b) Instituto de Normalización Previsional hallinnoimaa vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkejärjestelmää

c) eläkeläisten sairaanhoitoetuksia.

2. Jollei sopimuspuolten välillä toisin sovi-ta, tätä sopimusta sovelletaan myös tulevaan lainsäädäntöön, jolla koonnetaan, korvataan, muutetaan tai täydennetään 1 kappaleessa mainittua lainsäädäntöä.

3. Toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat toisilleen lainsäädännön muutoksista, jotka koskevat 1 kappaleessa mainittuja sosiaali-turvan aloja.

4. Jollei toisin määrätä, tämän sopimuksen soveltamisessa ei oteta huomioon sopimus-puolten tekemiä kansainvälisiä sopimuksia tai sopimuspuolen sellaista lainsäädäntöä, joka johtuu kansainvälisen sopimuksen täy-täntöönpanosta.

3 artikla**Henkilöt, joihin sopimusta sovelletaan**

Jollei toisin määrätä, tätä sopimusta sovel-letaan kaikkiin 2 artiklassa tarkoitetun lain-säädännön piiriin kuuluviin tai kuuluneisiin henkilöihin sekä henkilöihin, jotka johtavat oikeutensa näistä henkilöistä.

4 artikla**Yhdenvertainen kohtelu**

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, seuraavilla sopimuspuolen alueella asuvilla henkilöillä on samat sopimuspuolen lainsäädännön mukaiset oikeudet ja velvollisuudet kuin kyseisen sopimuspuolen omilla kansa-laisilla:

a) toisen sopimuspuolen kansalaiset

b) pakolaiset, joita tarkoitetaan pakolaisten oikeusasemaa koskevassa 28 heinäkuuta 1951 tehdyssä yleissopimuksessa ja 31 tam-mikuuta 1967 tehdyssä siihen liittyvässä pöytäkirjassa

c) valtiottomat henkilöt,

B) Respecto de Chile:

a) El Nuevo Sistema de Pensiones de ve-jez, invalidez y sobrevivencia, basado en la capitalización individual;

b) Los regímenes de pensiones de vejez, invalidez y sobrevivencia administrados por el Instituto de Normalización Previsional, y

c) Los regímenes de prestaciones de salud para pensionados.

2. Salvo disposición acordada en contrario por las Partes, el presente Convenio también se aplicará a las disposiciones legales que en el futuro complementen o modifiquen la le-gislación especificada en el párrafo 1.

3. Las Autoridades Competentes se notifi-carán las modificaciones de la legislación de cada una de las ramas de la seguridad social especificadas en el párrafo 1.

4. Salvo disposición en contrario, la apli-cación de este Convenio no se verá afectada por Convenios internacionales suscritos por las Partes ni por aquella legislación de una Parte que se haya promulgado para la imple-mentación de un convenio internacional.

ARTICULO 3**PERSONAS A QUIENES SE APLICA ESTE CONVENIO**

Salvo disposición en contrario, el presente Convenio se aplicará a todas las personas que están o han estado sujetas a la legis-lación referida en el artículo 2 de este Con-venio, así-como a las personas que deriven sus derechos de ellas.

ARTICULO 4**IGUALDAD DE TRATO**

Salvo que en el presente Convenio se dis-ponga otra cosa las siguientes personas, mientras residan en el territorio de una Par-te, tendrán los mismos derechos y obliga-ciones que los nacionales de esa Parte:

a) los nacionales de la otra Parte;

b) los refugiados a que se refiere la Con-vención de 28 de Julio de 1951 relativa a la condición de los Refugiados y el Protocolo de 31 de Enero de 1967 de esa Convención;

c) los apátridas

d) henkilöt, jotka johtavat oikeutensa kohdissa a-c mainituista henkilöistä.

d) las personas que se mencionan en los párrafos a), b) y c), en la medida que derivens derechos de esas personas.

5 artikla

Etuuksien maksaminen ulkomaille

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, eläkkeitä ja muita rahasuorituksia ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa sen vuoksi, että etuudensaaja asuu toisen sopimuspuolen alueella.

2. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, edellisessä kappaleessa tarkoitetut eläkkeet ja muut rahasuoritukset maksetaan kolmannen valtion alueella asuville toisen sopimuspuolen kansalaisille samoin edellytyksin kuin sopimuspuolen lainsäädännön mukaan maksetaan kolmannen valtion alueella asuville tämän sopimuspuolen kansalaisille, jos tällä sopimuspuolella on kyseisen valtion kanssa sosiaaliturvasopimus tai vastaava järjestely.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen määräyksiä ei sovelleta Suomen työttömyyseläkkeeseen, osa-aika-eläkkeeseen tai eläkkeensaajien asumistukeen.

II OSA

Sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat määräykset

6 artikla

Pääsääntö

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, henkilö, johon tätä sopimusta sovelletaan, kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän työskentelee tai toimii yrittäjänä. Kun on kysymys 2 artiklan 1 kappaleessa mainituista sosiaaliturvan aloista, jotka eivät ole riippuvaisia työskentelystä, henkilö kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän asuu.

ARTICULO 5

EXPORTACION DE BENEFICIOS

1. Salvo que en el presente Convenio se disponga otra cosa, las pensiones y los beneficios en efectivo no se disminuirán, enmendarán, suspenderán ni retendrán por el hecho de que la persona resida en el territorio de la otra Parte.

2. Salvo que en el presente Convenio se disponga otra cosa las pensiones y beneficios en efectivo a que se refiere el párrafo anterior serán pagadas a los nacionales de la otra Parte que residan en el territorio de un tercer Estado, en las mismas condiciones que la legislación de una Parte aplica a sus nacionales que residen en el territorio de un tercer Estado, siempre que esa Parte haya suscrito un Convenio de Seguridad Social o un instrumento similar con ese tercer Estado.

3. Las disposiciones de los párrafos 1 y 2 de este artículo no se aplicarán a las pensiones por desempleo y media jornada ni a las asignaciones de vivienda para los pensionados.

TITULO II

DISPOSICIONES RELATIVAS A LA LEGISLACION APLICABLE

ARTICULO 6

REGLA GENERAL

Salvo disposición en contrario de este Convenio, la persona a quien se aplique este Convenio estará sujeta a la legislación de la Parte en cuyo territorio ejerza la actividad laboral en forma dependiente o independiente. Tratándose de las situaciones previstas en el artículo 2, párrafo 1, que no dependen del empleo, la persona estará sujeta a la legislación de la Parte en cuyo territorio reside.

7 artikla

Poikkeukset

1. Henkilö, joka
a) on työsuhteessa työnantajaan, jonka kotipaikka on sopimuspuolen alueella ja

b) kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin ja

c) lähetetään työhön toisen sopimuspuolen alueelle saman työnantajan tai työnantajaan sidoksissa olevan työnantajan työhön, joka kestää enintään kolme vuotta

pysyy ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön piirissä.

2. Henkilö, joka työskentelee sopimuspuolen lipun alla purjehtivalla aluksella, kuuluu tämän sopimuspuolen lainsäädännön piiriin edellyttäen, että työnantajan kotipaikka on sen sopimuspuolen alueella.

3. a) Sopimuspuolen diplomaattisen tai konsuliedustuston jäsenet kuuluvat lähettävän sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, silloin kun he ovat tämän sopimuspuolen kansalaisia.

b) Sopimuspuolen diplomaattiedustuston hallinnolliseen ja tekniseen henkilökuntaan ja palveluskuntaan kuuluviin samoin kuin konsuliviranomaisen toimihenkilöihin ja palveluskuntaan kuuluviin sovelletaan 6 artiklan määräyksiä. He voivat kuitenkin valita kuulumisen ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jos he ovat tämän sopimuspuolen kansalaisia. Valinta on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona tämä sopimus tulee voimaan tai kyseinen työskentely alkaa toisen sopimuspuolen alueella.

c) Tämän kappaleen a-kohdan määräyksiä sovelletaan vastaavasti virkamiehiin ja sellaisina pidettäviin henkilöihin.

ARTICULO 7

EXCEPCIONES

1. Una persona que:

a) Preste servicios a un empleador cuyo domicilio social está ubicado en el territorio de una Parte, y

b) Esté sujeta a la legislación de esa Parte, y

c) Sea enviada a trabajar en el territorio de la otra Parte por el mismo empleador o por un empleador relacionado, durante un período que no exceda de tres años, seguirá sujeta a la legislación de la primera Parte.

2. Una persona que preste servicios a bordo de un buque que enarbole la bandera de una Parte estará sujeta a la legislación de esa Parte, siempre que el domicilio social del empleador esté ubicado en el territorio de esa Parte.

3. a) Los miembros de una misión diplomática y los miembros de una oficina consular de una Parte estarán sujetos a la legislación de la Parte que los envía, siempre que sean nacionales de esa Parte.

b) El personal administrativo y técnico y el personal de servicio de una misión diplomática así como los empleados consulares y el personal de servicio de una oficina consular de una Parte, estarán sujetos a las disposiciones del artículo 6. Sin embargo, podrán optar por supeditarse a la legislación de la Parte que los contrata, siempre que sean nacionales de la misma. La opción deberá ejercerse dentro de los seis meses, contados desde la entrada en vigencia de este Convenio o desde la fecha de inicio del contrato de trabajo en el territorio de la otra Parte.

c) Las disposiciones de la letra a) de este artículo se aplicarán, por ende, a los funcionarios públicos y a las personas consideradas como tales.

8 artikla

Poikkeukset 6 ja 7 artiklaan

Työnantajan ja työntekijän pyynnöstä toimivaltaiset viranomaiset tai näiden valtuuttamat laitokset voivat sopia poikkeuksista 6 ja 7 artiklan määräyksiin tiettyjen henkilöiden tai henkilöryhmien eduksi.

9 artikla

7—8 artiklan soveltaminen perheenjäseniin

7 artiklan 1 kappaletta ja 3 kappaleen a- ja c-kohtaa sekä 8 artiklaa sovellettaessa työntekijän mukana seuraavat ja samassa taloudessa asuvat perheenjäsenet, jotka eivät itse työskentele, kuuluvat saman sopimuspuolen lainsäädännön piiriin kuin edellä tarkoitettu henkilö.

10 artikla

Vakuutusmaksut

Työntekijää tai yrittäjää koskevat vakuutusmaksut maksetaan sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, jonka piiriin hän tämän sopimuksen mukaan kuuluu. Työhön ja siitä saatuihin tuloihin liittyviä vakuutusmaksuja ei makseta toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

III OSA

Eri etuusryhmiä koskevia erityismääräyksiä

11 artikla

Eläkeläisten sairaanhoitoetuudet

Jos henkilö saa eläkettä sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti asuessaan toisen sopimuspuolen alueella, hänellä on oikeus

ARTICULO 8**EXCEPCIONES A LOS ARTICULOS 6 Y 7**

A petición del trabajador y del empleador, las Autoridades Competentes o las Instituciones autorizadas por éstas, podrán convenir excepciones a las disposiciones contenidas en los artículos 6 y 7 en beneficio de determinadas personas o categorías de personas.

ARTICULO 9**APLICACIÓN DE LOS ARTICULOS 7 Y 8 A LOS MIEMBROS DE FAMILIA**

Para la aplicación de las disposiciones del artículo 7, párrafos 1, 3.a) y 3.c) y del artículo 8, los miembros de familia que acompañen a un trabajador y que vivan con él en la misma casa, que no tengan una ocupación, estarán sujetos a la legislación de la misma Parte que el trabajador.

ARTICULO 10**COTIZACIONES PREVISIONALES**

Las cotizaciones previsionales de un trabajador dependiente o independiente serán pagadas de acuerdo con la legislación de la Parte a la cual esté sujeto conforme a este Convenio. Las cotizaciones previsionales relacionadas con ese trabajo y los ingresos que se perciban por ése no serán pagados en virtud de la legislación de la otra Parte.

TITULO III**DISPOSICIONES ESPECIALES
CONCERNIENTES A LAS DIVERSAS
CATEGORIAS DE BENEFICIOS****ARTICULO 11****PRESTACIONES DE SALUD PARA
PENSIONADOS**

La persona que esté percibiendo una pensión conforme a la legislación de una Parte mientras reside en el territorio de la otra

sairaanhoitoetuksiin samoin edellytyksin kuin niillä, jotka saavat eläkettä hänen asuinmaansa lainsäädännön mukaisesti.

12 artikla

Suomen kansaneläkejärjestelmää koskevat erityismääräykset

1. Sopimuksen 4 ja 5 artiklan estämättä tämän artiklan määräysten mukaisesti määrätään sopimuspuolen alueella asuvan henkilön oikeudesta kansaneläkelain ja perhe-eläkelain mukaiseen eläkkeeseen sekä niiden maksamisesta.

2. Sopimuspuolen alueella asuvalla sopimuspuolen kansalaisella on oikeus saada

a) vanhuuseläkettä, jos hän 16 vuotta täytettyään on asunut yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan Suomessa

b) leskeneläkettä, jos hän ja vainaja 16 vuotta täytettyään ovat asuneet yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan Suomessa ja jos vainaja oli sopimuspuolen kansalainen ja asui kuollessaan sopimuspuolen alueella

c) lapseneläkettä, jos vainaja oli sopimuspuolen kansalainen, joka 16 vuotta täytettyään oli asunut yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan Suomessa ja joka asui kuollessaan sopimuspuolen alueella.

3. Niiden eläkkeiden määrä, jotka maksetaan 2 kappaleen a- ja b-kohdan perusteella, suhteutetaan Suomessa asuttujen vuosien lukumäärään.

13 artikla

Suomen työeläkejärjestelmää koskevat erityismääräykset

1. Jos oikeus eläkkeeseen edellyttää va-

Parte, tendrá derecho a recibir atención de salud, conforme a la legislación de esta última Parte, en las mismas condiciones que se apliquen a las personas que perciban una pensión en virtud de la legislación de la Parte en cuyo territorio reside.

ARTICULO 12

DISPOSICIONES ESPECIALES APLICABLES AL PLAN NACIONAL DE PENSIONES DE FINLANDIA

1. No obstante lo dispuesto en los artículos 4 y 5, el derecho y el pago de los beneficios en virtud de la legislación relativa a pensiones nacionales y pensiones de sobrevivencia general, se determinarán conforme a este artículo.

2. Un nacional de una Parte que resida en el territorio de una Parte tendrá derecho a percibir:

a) una pensión de vejez, si hubiera residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad;

b) una pensión de viudez, si la viuda o el viudo y la persona fallecida hubieren residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad y la persona fallecida hubiere sido nacional de una Parte y residido en el territorio de una Parte en la fecha del deceso;

c) una pensión de orfandad, si la persona fallecida hubiere sido nacional de una Parte, residido en Finlandia por un período ininterrumpido de a lo menos 3 años después de haber cumplido los 16 años de edad y hubiere residido en el territorio de una Parte en la fecha del deceso.

3. El monto de las pensiones que deba pagarse en virtud del párrafo 2, letras a) y b) deberá ser proporcional al número de años de residencia en Finlandia.

ARTICULO 13

DISPOSICIONES ESPECIALES APLICABLES AL PLAN DE PENSIONES DE TRABAJO DE FINLANDIA

1. Si para tener derecho a percibir una

kuutuskausien täyttämistä, näihin kausiin rinnastetaan tarvittaessa Chilen lainsäädännön mukaan oman työn perusteella täytetyt vakuutuskaudet, jos henkilö on ollut eläketahtumavuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kalenterikuukautta Suomen työeläkelainsäädännön alaisessa työssä.

2. Jos henkilö ei täytä Suomen työeläkejärjestelmässä olevaa viiden vuoden asumisaikavaatimusta, joka koskee oikeutta tulevan ajan eläkkeeseen, hänen oman työnsä perusteella täyttämänsä vakuutuskaudet Chilessä rinnastetaan asumisaikoihin Suomessa, jolleivät ne ole päällekkäisiä.

14 artikla

Vakuutuskausien laskeminen yhteen, jotta ne oikeuttavat etuuksiin Chilessä

Silloin kun Chilen lainsäädäntö edellyttää tiettyjen vakuutuskausien täyttämistä, jotta henkilö saavuttaisi, säilyttäisi tai saisi uudeleen oikeuden työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden etuuksiin, Suomen lainsäädännön mukaisesti täytetyt kaudet lisätään tarvittaessa Chilen lainsäädännön mukaan täytettyihin kausiin, jos ne eivät ole päällekkäisiä.

15 artikla

Chilen lainsäädännön soveltaminen

1. Eläkekassan jäsen rahoittaa eläkkeensä Chilessä varoilla, jotka kertyvät hänen omalle yksilölliselle eläketililleen. Jos tällaiset varat eivät riitä rahoittamaan eläkettä valtion takaaman vähimmäiseläkkeen määräisenä, henkilöllä on 14 artiklan mukaisesti oikeus laskea yhteen huomioon otettavat kaudet saadakseen oikeuden vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen vähimmäismäärään. Perhe-eläkkeen saajilla on sama oikeus.

2. Kun päätetään, täyttääkö henkilö Chilen

pensión se requiere completar períodos de seguro, los períodos cumplidos en Chile sobre la base de su propio trabajo deberán contabilizarse en la medida necesaria, siempre que la persona haya estado afiliada al Plan de Pensiones de Trabajo de Finlandia a lo menos 12 meses calendario durante un período comprendido entre el año en que se produjo la contingencia y los diez años calendario que le preceden.

2. Si la persona no cumpliera con el requisito de cinco años de residencia, estipulado en el Plan de Pensiones de Trabajo de Finlandia para tener derecho a percibir una pensión en el futuro, se deberán contabilizar los períodos de seguro cumplidos en Chile sobre la base de su propio trabajo, siempre que dichos períodos no se superpongan.

ARTICULO 14

TOTALIZACION DE PERIODOS DE SEGURO PARA TENER DERECHO A BENEFICIOS EN CHILE

Cuando la legislación de Chile exija cumplir determinados períodos de seguro para adquirir, mantener o recuperar el derecho a los beneficios de pensiones de vejez, invalidez o sobrevivencia, los períodos cumplidos conforme a la legislación de Finlandia deberán sumarse, cuando sea necesario, a los períodos cumplidos bajo la legislación de Chile, siempre que éstos no se superpongan.

ARTICULO 15

APLICACION DE LA LEGISLACION DE CHILE

1. Un afiliado a una Administradora de Fondos de Pensiones financiará su pensión en Chile con el saldo acumulado en su cuenta de capitalización individual. Cuando éste fuere insuficiente para financiar pensiones de un monto al menos igual al de la pensión mínima garantizada por el Estado, el afiliado tendrá derecho a la totalización de períodos computables de acuerdo al artículo 14 para acceder al beneficio de pensión mínima de vejez o invalidez. Igual derecho tendrán los beneficiarios de pensión de sobrevivencia.

2. Para los efectos de determinar el cump-

lainsäädännössä määritellyt vaatimukset uuden eläkejärjestelmän mukaisen varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseksi, henkilöä, joka saa Suomen lainsäädännön mukaista eläkettä, pidetään 4 kappaleessa tarkoitetun eläkejärjestelmän piiriin kuuluvana eläkeläisenä.

3. Työntekijä, joka kuuluu Chilen uuden eläkejärjestelmän piiriin, voi Suomessa asuessaan vapaaehtoisesti maksaa vakuutusmaksuja kyseiseen järjestelmään ikään kuin hän olisi itsenäinen ammatinharjoittaja, ilman että tämä vaikuttaa hänen velvollisuuksiensa olla vakuutettu ja maksaa vakuutusmaksuja Suomessa. Vakuutettu, joka haluaa käyttää tätä mahdollisuutta, ei ole velvollinen maksamaan Chilen sairaanhoitoetuksien rahoittamiseen tarkoitettuja vakuutusmaksuja.

4. Chilen sosiaaliturvalaitoksen (Instituto de Normalización Previsional) hallinnoiman eläkejärjestelmän piiriin kuuluvalla on myös oikeus laskea kaudet 14 artiklan mukaisesti ollakseen oikeutettu häneen sovellettavien lainsäädännösten mukaisiin eläke-etuuksiin.

5. Edellä 1 ja 4 kappaleessa tarkoitetuissa tilanteissa toimivaltainen laitos määrittelee etuuden määrän ikään kuin kaikki vakuutuskaudet olisi täytetty sen oman lainsäädännön mukaisesti; etuuden maksamiseksi se laskee maksettavaksi tulevan osan pelkästään oman lainsäädännön mukaan täytettyjen kausien sekä molempien valtioiden huomioon otettavien vakuutuskausien kokonaismäärän suhteessa. Jos kummankin sopimuspuolen huomioon ottamien vakuutuskausien kokonaismäärä ylittää sen Chilen lainsäädännössä määritellyn kauden, joka oikeuttaa täyteen eläkkeeseen, ylimääräisiä vuosia ei oteta laskettaessa huomioon.

6. Henkilö, joka saa Suomen lainsäädännön mukaista eläkettä, katsotaan eläkeoikeuden osalta sosiaaliturvalaitoksen (Instituto de Normalización Previsional) hallinnoiman sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvaksi henkilöksi.

limiento de los requisitos que exigen las disposiciones legales chilenas para pensionarse anticipadamente en el Nuevo Sistema de Pensiones, se consideraron como pensionados de los regímenes previsionales indicados en el párrafo cuarto, los afiliados que hayan obtenido pensión conforme a la legislación de Finlandia.

3. El trabajador que se encuentre afiliado al Nuevo Sistema de Pensiones en Chile, podrá enterar voluntariamente en dicho Sistema cotizaciones previsionales en calidad de trabajador independiente durante el tiempo que resida en Finlandia, sin perjuicio de cumplir además, con la legislación de Finlandia relativa a la obligación de cotizar. El trabajador que opte por hacer uso de este beneficio quedará exento de la obligación de enterar la cotización destinada al financiamiento de las prestaciones de salud en Chile.

4. Los imponentes de los regímenes de pensión administrados por el Instituto de Normalización Previsional, también tendrán derecho al cómputo de períodos en los términos del artículo 14 para acceder a los beneficios de pensión establecidos en las disposiciones legales que les sean aplicables.

5. En las situaciones contempladas en los párrafos 1 y 4 anteriores, la Institución Competente determinará el valor de la prestación como si todos los períodos de seguro hubieren sido cumplidos conforme a su propia legislación y, para efectos del pago del beneficio, calculará la parte de su cargo como la proporción existente entre los períodos de seguro cumplidos exclusivamente bajo esa legislación y el total de períodos de seguro computables en ambos Estados. Cuando la suma de períodos de seguro computables en ambas Partes exceda el período establecido por la legislación chilena para tener derecho a una pensión completa, los años en exceso se desecharán para efectos de este cálculo.

6. Se considerará que una persona que perciba pensión conforme a la legislación de Finlandia es imponente activo respecto de los regímenes administrados por el Instituto de Normalización Previsional, para los efectos de tener derecho a una pensión.

IV OSA

Erinäisiä määräyksiä

16 artikla

Toimeenpanosopimus ja tietojenvaihto

Toimivaltaiset viranomaiset

a) sopivat tämän sopimuksen toimeenpanoa koskevasta menettelystä toimeenpanosopimuksella

b) vaihtavat tietoja soveltamista koskevista toimenpiteistä, joihin ne ovat ryhtyneet

c) vaihtavat tietoja lainsäädäntönsä muutoksista, jotka saattavat vaikuttaa sopimuksen soveltamiseen ja

d) nimeävät yhteyselimä tämän sopimuksen soveltamisen helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi.

17 artikla

Hallinnollinen apu

Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset ja laitokset toimeenpannessaan tätä sopimusta antavat toisilleen apua ikään kuin ne soveltaisivat omaa lainsäädäntöään. Tällainen hallinnollinen apu on maksutonta, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset joidenkin kustannusten korvaamisesta toisin sovi.

18 artikla

Lääkärintarkastukset

1. Sopimuspuolen yhteyselin toimittaa pyynnöstä toisen sopimuspuolen yhteyselimeste sellaiset hallussaan olevat lääketieteelliset tiedot ja asiakirjat, jotka koskevat hakijan tai etuudensaajan työkyvyttömyyttä.

2. Jos sopimuspuolen toimivaltainen laitos edellyttää, että jälkimmäisen sopimuspuolen alueella asuvalle hakijalle tai etuudensaajalle tehdään lisälääkärintutkimus, toisen sopimuspuolen yhteyselin järjestää tällaisen tutkimuksen järjestelyt toteuttavan laitoksen noudattamien sääntöjen mukaan tutkimusta

TITULO IV

DISPOSICIONES VARIAS

ARTICULO 16

ACUERDO ADMINISTRATIVO E INTERCAMBIO DE INFORMACION

Las Autoridades Competentes deberán:

a) Convenir en el procedimiento para implementar este Convenio mediante un Acuerdo Administrativo;

b) Intercambiar información relativa a las medidas que se adopten para aplicar este Convenio;

c) Intercambiar información relativa a todos los cambios en sus respectivas legislaciones que pudieren afectar la aplicación de este Convenio; y

d) Designar Organismos de Enlace para facilitar y acelerar la implementación de este Convenio.

ARTICULO 17

ASISTENCIA ADMINISTRATIVA

Las Autoridades e Instituciones Competentes de las Partes se asistirán mutuamente en la implementación de este Convenio, como si estuvieran aplicando sus propias leyes. La asistencia administrativa será gratuita, a menos que las Autoridades Competentes convengan en el reembolso de determinados gastos.

ARTICULO 18

EXAMENES MEDICOS

1. Previa solicitud, el Organismo de Enlace de una Parte deberá proporcionar al Organismo de Enlace de la otra Parte aquella información y documentación médica de que disponga respecto de la invalidez de un solicitante o beneficiario.

2. Cuando la Institución Competente de una Parte exija que un solicitante o beneficiario que resida en el territorio de la otra Parte sea sometido a un examen médico adicional, dicho examen será ordenado por un Organismo de Enlace de esta última Parte en conformidad con las normas de la institución

pyytäneen laitoksen kustannuksella. Jos tutkimusta on pyytänyt chileläinen laitos, Suomessa aiheutuneet kustannukset maksaa hakija tai etuudensaaja ja Chilen toimivaltainen laitos tasaosin. Jos kyse on muutoksenhausta Chilessä annettuun työkyvyttömyyspäätökseen, mahdollisesti vaadittavien uusien tutkimusten kustannuksista vastataan edellä olevan mukaisesti, ellei muutosta ole hakenut Chilen toimivaltainen viranomainen tai vakuutusyhtiö, jolloin kustannukset maksaa muutoksenhakija.

3. Tapauksittain joko sopimuspuolen yhteyselin tai toimivaltainen viranomainen korvaa tämän artiklan 2 kappaleen määräysten soveltamisesta aiheutuvat kustannukset saatuaan yksityiskohtaisen kustannuserittelyn.

19 artikla

Tietosuoja

Kun tätä sopimusta sovellettaessa toimitetaan sopimuspuolelta toiselle yksityishenkilöä koskevia tietoja, ovat kaikki tiedot luotamuksellisia, ja niitä käytetään vain ratkaistaessa oikeutta sopimuksessa tarkoitettuihin ja tietopyynnössä mainittuihin tai niihin liittyviin etuuksiin.

20 artikla

Veroista ja maksuista vapautuminen

1. Jos sopimuspuolen lainsäädännössä on määrätty hakemusten ja asiakirjojen vapauttamisesta veroista, leimaverosta, oikeudenkäynti- tai rekisteröintimaksuista tai niiden alentamisesta, kun kysymys on tämän sopimuspuolen lainsäädännön soveltamisesta, on se ulotettava koskemaan myös hakemuksia ja asiakirjoja, jotka annetaan toisen sopimuspuolen lainsäädännön tai tämän sopimuksen mukaan.

2. Tätä sopimusta sovellettaessa kysymykseen tulevat asiakirjat tai todistukset eivät tarvitse diplomaattisen tai konsuliviranomaisen vahvistamista.

que haga las gestiones al respecto y será efectuado a expensas de la institución que solicite el examen. En el caso que el examen sea solicitado por la institución chilena, los gastos en que se incurra en Finlandia serán pagados por partes iguales por el solicitante o beneficiario y la Institución Competente de Chile. Cuando se reclame del dictamen de invalidez emitido en Chile, los costos de los nuevos exámenes que pudieren exigirse serán financiados según lo indicado precedentemente, salvo que la reclamación la hubiere efectuado una Institución Competente chilena o una compañía de seguros, en cuyo caso tales gastos serán financiados por el reclamante.

3. El Organismo de Enlace o Institución Competente de una Parte, según proceda, deberá reembolsar los montos totales adeudados, derivados de la aplicación de las disposiciones del párrafo 2 de este Artículo, una vez que reciba un estado de los gastos en los que hubiere incurrido.

ARTICULO 19

PROTECCION DE INFORMACION

Cualquier información relacionada con particulares que una Parte envíe a la Otra, deberá ser confidencial y usada exclusivamente para determinar el derecho a los beneficios conforme a este Convenio, que se especifiquen en la solicitud de información, o relativa a ellos.

ARTICULO 20

EXENCION DE IMPUESTOS Y CARGOS

1. Cuando la legislación de una Parte disponga que cualquier solicitud o documento está, total o parcialmente, exenta de impuestos, derechos de timbre, costas por trámites judiciales o derechos de registro, en lo que a la aplicación de la legislación de esa Parte se refiere, la exención se aplicará también a las solicitudes y documentos que sean presentados conforme a la legislación de la otra Parte, o a este Convenio.

2. Los documentos y certificados que sean presentados para los fines de este Convenio no requerirán la legalización de las autoridades diplomáticas o consulares.

21 artikla

Hakemusten jättäminen

1. Sopimuspuolen toimivaltaiselle laitokselle jätetty hakemus, ilmoitus tai muutoksenhakukirjelmä katsotaan samanaikaisesti jätetyksi myös toisen sopimuspuolen toimivaltaiselle laitokselle.

2. Sopimuspuolen lainsäädännön perusteella maksettavaa etuutta koskevaa hakemusta pidetään sellaisena hakemuksena, joka koskee toisen sopimuspuolen lainsäädännön perusteella maksettavaa vastaavaa etuutta, silloin kun asianomainen henkilö kuuden kuukauden kuluessa ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön mukaisen hakemuslomakkeen jättämisestä tekee toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaista vastaavaa etuutta koskevan hakemuksen.

3. Kun lasketaan Suomen lainsäädännön perusteella maksettavaa korotusta eläkkeen tai muun etuuden viivästymisajalta, hakemus katsotaan viivästykorotusta koskevaa lainsäädäntöä sovellettaessa jätetyksi silloin, kun se on saapunut tarpeellisine liitteineen toimivaltaiselle suomalaiselle laitokselle.

22 artikla

Takaisinperintä

1. Jos sopimuspuolen laitos on maksanut etuudensaajalle etuutta enemmän kuin mihin tällä on oikeus, tämä laitos voi lainsäädäntönsä mukaisin edellytyksin ja rajoituksin pyytää toisen sopimuspuolen laitosta pidättämään liikaa maksetun määrän etuudensaajalle maksamastaan määrästä. Tämän laitoksen suorittaman pidättämisen tulee tapahtua sen soveltaman lainsäädännön rajoissa ja ehdoin ikään kuin kysymys olisi tämän laitoksen liikaa maksaman määrän takaisinperinnästä. Laitos siirtää pidättämänsä summan vaatimuksen esittäneelle laitokselle.

2. Jos sopimuspuolen laitos on maksanut ennakkoa ajalta, jolta etuudensaajalla on oi-

ARTICULO 21

PRESENTACION DE SOLICITUDES

1. Se considerará que las solicitudes, notificaciones y apelaciones presentadas a la Institución Competente de una Parte han sido presentadas a la Institución Competente de la otra Parte en la misma fecha.

2. Se considerará que una solicitud de beneficios que deba pagarse en virtud de la legislación de una Parte, es una solicitud del beneficio correspondiente, pagadero conforme a la legislación de la otra Parte, siempre que la persona interesada, dentro de 6 meses de haber presentado un formulario de solicitud conforme a la legislación de la primera Parte, presente una solicitud de la prestación correspondiente, conforme a la legislación de la última Parte.

3. Cuando, en virtud de la legislación de Finlandia, deba pagarse un monto adicional a raíz de la demora en la tramitación de una solicitud de pensión u otra prestación, para los fines de aplicar las disposiciones de la legislación relativa a dicho monto, se considerará que la solicitud ha sido presentada en la fecha en que esa solicitud, junto con todos los documentos anexos necesarios, haya sido recibida por la Institución Competente de Finlandia.

ARTICULO 22

SOLICITUDES DE DECOLUCION

1. Si la institución de una Parte hubiere pagado a un beneficiario una suma que exceda de la cantidad estipulada para el derecho de ese beneficiario, la institución podrá, dentro del marco y términos de la legislación aplicable, solicitar a la institución de la otra Parte que retenga una cantidad, equivalente a la suma pagada en exceso, de cualquier suma que deba pagar esta última institución al beneficiario. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable como si se tratara de la recuperación de una suma pagada en exceso por esa misma institución. La institución deberá remitir la suma que haya retenido a la institución solicitante.

2. Si la institución de una Parte hubiere efectuado pagos anticipados, durante un

keus saada vastaavaa etuutta toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, voi tämä laitos pyytää toisen sopimuspuolen laitosta pidättämään ennakkoa vastaavan määrään siitä määrästä, jonka laitos maksaa etuudensaajalle samalta ajalta. Tämän laitoksen suorittaman pidättämisen tulee tapahtua sen soveltamien lakien rajoissa ja ehdoin ja pidätetty summa siirretään vaatimuksen esittäneelle laitokselle.

3. Jos henkilö on saanut sosiaalihuoltoetuutta sopimuspuolen alueella ajalta, jolta hänellä on oikeus saada toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisia etuuksia, voi sosiaalihuoltoa antanut laitos, jos sillä on oikeus takaisinperintään maksuista, pyytää toisen sopimuspuolen laitosta pidättämään sosiaalihuoltoetuutta vastaavan määrän henkilölle maksamastaan määrästä. Tämän laitoksen suorittaman pidättämisen tulee tapahtua sen soveltamien lakien rajoissa ja ehdoin ja pidätetty summa siirretään vaatimuksen esittäneelle laitokselle.

23 artikla

Soveltamisessa käytettävät kielet

Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset, laitokset tai yhteyselimet voivat tätä sopimusta soveltaessaan käyttää sopimuspuolten virallisia kieliä tai toimeenpanosopimuksessa määritellyllä tavalla englannin kieltä.

24 artikla

Valuutta ja maksutapa

1. Tämän sopimuksen mukainen etuus voidaan maksaa sen sopimuspuolen valuutassa, jonka toimivaltainen laitos suorittaa maksun.

2. Jos jompikumpi sopimuspuoli ottaa käyttöön valuutan vaihtamista tai vientiä rajoittavia määräyksiä, molempien sopimuspuolten hallitusten on välittömästi ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän sopimuksen perusteella maksettavien rahasummien

período en el cual el beneficiario tenía derecho a recibir beneficios conforme a la legislación de la otra Parte, dicha institución podrá solicitar a la institución de esa otra Parte que retenga una suma equivalente a ese anticipo, de los beneficios que esa institución deba pagar al beneficiario, durante el mismo período. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable, y la suma retenida deberá enviarse a la institución solicitante.

3. Si de hubiere pagado asistencia social en el territorio de una Parte a un beneficiario que durante ese mismo período tenga derecho a beneficios conforme a la legislación de la otra Parte, la institución que hubiere prestado la asistencia social podrá, si tuviere derecho a solicitar recuperación de pagos, solicitar a la institución de la otra Parte que retenga una suma equivalente a lo costos de asistencia social, durante el mismo período pagado a esa persona. La retención por parte de esa institución deberá efectuarse en conformidad con la legislación aplicable, y la suma retenida deberá enviarse a la institución solicitante.

ARTICULO 23

IDIOMAS USADOS EN LA APLICACION DE ESTE CONVENIO

Las Autoridades Competentes, Instituciones y Organismos de Enlace de las Partes podrán, en la aplicación de este Convenio, usar los idiomas oficiales de las Partes o el idioma inglés, según se especifique en el Acuerdo Administrativo.

ARTICULO 24

MONEDA Y FORMA DE PAGO

1. El pago de cualquier beneficio en conformidad con este Convenio podrá efectuarse en la moneda de la Parte cuya Institución Competente realice el pago.

2. Si cualquiera de las Partes introdujere disposiciones para restringir el intercambio o exportación de monedas, los Gobiernos de ambas Partes adoptarán de inmediato las medidas que sean necesarias para asegurar la transferencia de las sumas que deban pagar-

siirron varmistamiseksi.

3. Jos sopimuspuolen alueella oleskeleva henkilö saa toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaista etuutta, se maksetaan jälkimmäisen sopimuspuolen toimivaltaisten laitoksen tarkoituksenmukaiseksi katsomalla tavalla.

25 artikla

Erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvät erimielisyydet sopimuspuolten välillä ratkaistaan toimivaltaisten viranomaisten välisillä neuvotteluilla.

2. Jollei yhteisymmärrykseen päästä 1 kapaleessa mainitulla tavalla, sopimuspuoli voi alistaa erimielisyyden ratkaistavaksi välimiesoikeudessa, jonka kokoonpanosta ja menettelytavoista sopimuspuolet sopivat keskenään. Välimiesoikeuden päätökset ovat sitovia ja lopullisia.

V OSA

Siirtymä- ja loppumääräyksiä

26 artikla

Sopimuksen soveltaminen voimaantuloa edeltävään aikaan

1. Tämä sopimus ei anna oikeutta etuuden saamiseen sen voimaantuloa edeltävältä ajalta.

2. Ennen sopimuksen voimaantuloa täytetty vakuutuskaudet otetaan huomioon määrättäessä oikeudesta etuuksiin tämän sopimuksen perusteella.

3. Sopimusta voidaan soveltaa myös ennen sen voimaantuloa sattuneisiin vakuutustapahumiin.

4. Ennen sopimuksen voimaantuloa myönnetty etuudet voidaan etuudensaajan hakemuksesta tarkistaa vastaamaan tämän sopi-

se conforme a este Convenio.

3. Cuando una persona, en el territorio de una Parte, esté percibiendo un beneficio conforme a la legislación de la otra Parte, éste deberá pagarse en cualquier forma que la Institución Competente de la última Parte considere adecuado.

ARTICULO 25

REGULACION DE CONTROVERSIAS

1. Cualquier controversia que surja entre las Partes con respecto a la interpretación o aplicación de este Convenio deberá ser resuelta mediante negociaciones entre las Autoridades Competentes.

2. Si no se llegare a ningún acuerdo conforme al párrafo 1, cualquiera de las Partes podrá someter la controversia a un Tribunal Arbitral, cuya composición y procedimiento serán acordados por las Partes. Las resoluciones del Tribunal Arbitral serán obligatorias y definitivas.

TITULO V

DISPOSICIONES TRANSITORIAS Y FINALES

ARTICULO 26

APLICACION DE ESTE CONVENIO RESPECTO DE PERIODOS ANTERIORES A SU ENTRADA EN VIGENCIA

1. El presente Convenio no conferirá ningún derecho a percibir el pago de un beneficio durante cualquier periodo anterior a su entrada en vigencia.

2. Para determinar el derecho a beneficios conforme a este Convenio, se considerarán los periodos de seguro cumplidos con anterioridad a su entrada en vigencia.

3. Este Convenio podrá aplicarse incluso a las contingencias acaecidas con anterioridad a su entrada en vigencia.

4. Previa solicitud del beneficiario, los beneficios otorgados con anterioridad a la entrada en vigencia de este Convenio podrán

muksen määräyksiä. Tällainen tarkistaminen ei saa johtaa etuuden määrän vähenemiseen.

revisarse en conformidad con las disposiciones de éste. Dicha revisión no podrá significar ninguna disminución del monto del beneficio.

27 artikla

Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

1. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

2. Kumpikin sopimuspuoli voi milloin tahansa sanoa sopimuksen irti. Jos sopimus irtisanotaan, se lakkaa olemasta voimassa kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun irtisanomisesta on diplomaattitietse ilmoitettu toiselle sopimuspuolelle.

3. Jos tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, sopimuksen perusteella saadut oikeudet pysyvät voimassa.

28 artikla

Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan sitä kuukautta kolmantena seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat vastaanottaneet toisiltaan jälkimmäisen ilmoituksen siitä, että ne ovat täyttäneet kaikki perustuslailliset ja oikeudelliset vaatimuksensa, jotka ovat tarpeen tämän sopimuksen voimaantulolle.

Tämän vakuudeksi ovat allekirjoittaneet, asianmukaisesti siihen valtuutettuina, allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

ARTICULO 27

VIGENCIA Y DENUNCIA DEL CONVENIO

1. Este Convenio tendrá vigencia por tiempo indefinido.

2. Cualquiera e las Partes podrá denunciar en cualquier fecha el presente Convenio. Dicha denuncia producirá sus efectos después de seis meses contados desde la fecha de la notificación a la otra Parte a través de la vía diplomática.

3. Si el presente Convenio termina, se mantendrá el derecho a los beneficios adquiridos en conformidad con éste.

ARTICULO 28

ENTRADA EN VIGENCIA

El presente Convenio entrará en vigencia el primer día del tercer mes siguiente a aquél en que se haya recibido la última notificación de las Partes de que se han cumplido todos los requisitos constitucionales y legales necesarios para dicha vigencia.

EN TESTIMONIO DE LO CUAL, los infrascritos, debidamente autorizados para ello han firmado el presente Convenio.

Tehty Santiagossa 7 päivänä maaliskuuta 1997 kahtena kappaleena suomeksi, espanjaksi ja englanniksi, ja kaikki tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

HECHO en duplicado en Santiago, el día 7. de marzo de 1997, en idiomas finés, español e inglés, siendo todos los textos igualmente auténticos.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Ole Norrback
Eurooppa-asioiden ja
ulkomaankauppaministeri

Chilen tasavallan hallituksen
puolesta

Jorge Arrate Mac Niven
Työ- ja sosiaaliministeri

**POR EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA
DE FINLANDIA**

Ole Norrback
Ministro de Asuntos Europeos y de
Comercio Exterior

**POR EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA
DE CHILE**

Jorge Arrate Mac Niven
Ministro del Trabajo y Previsión Social

